

**DZIEDZICTWO HOŁDU PRUSKIEGO:
500 LAT PAMIĘCI (1525–2025)**

1525: FUNDAMENT I SYMBOLIKA HISTORYCZNA

NARODZINY PRUS KSIĄŻĘCYCH
Akt z 1525 roku zakończył epokę państwa zakonnego w Prusach i ustanowił świeckie lenno Korony Polskiej.

POLITYCZNY KOMPROMIS:
Sukces dyplomacji Zygmunta I Starego, który przyniósł stabilizację, ale i długofalowe konsekwencje dla Europy.

HOŁD PRUSKI W MALARSTWIE HISTORYCZNYM
Motyw hołdu pruskiego utrwalony w 1882 roku przez Jana Matejko. Dzieło to ukazuje wydarzenie z 1525 roku jako symbol zależności Prus Książęcych od Korony Polskiej. Innym malarzem, który w 1796 roku również zobrazował to wydarzenie był Marcello Bacciarelli.

2025: DZIEDZICTWO W NOWYM WYMIARZE

„Historia trwa w tym, jak ją opowiadamy”. Każde pokolenie interpretuje wydarzenie z 1525 roku przez pryzmat własnych doświadczeń i technologii.

CYFROWE WARSTWY PAMIĘCI:
Współczesne muzea wykorzystują nowe technologie, by przybliżyć historię i angażować kolejne pokolenia w jej odkrywanie.

XVI WIEK
Nośnik: dokument pergaminowy
Funkcja: akt prawny i polityczny

XVIII/XIX WIEK
Nośnik: malarstwo historyczne – Bacciarelli i Matejko
Funkcja: pamięć historyczna i edukacja

XXI WIEK
Nośnik: technologie AR/VR, media 3D
Funkcja: interaktywne doświadczenie i analiza

500
LAT TRWANIA W KULTURZE:
Od rękopiśmiennego traktatu krakowskiego po interaktywne wystawy multimedialne w 2025 roku.

Zeskanuj, aby zobaczyć więcej

Tablica V — Dziedzictwo Hołdu Pruskiego

Hołd Pruski z 10 kwietnia 1525 roku był zarazem końcem i początkiem. Kończył epokę państwa zakonnego w Prusach, ale otwierał dzieje nowego organizmu politycznego: Prus Książęcych, świeckiego lenna Korony Polskiej. W oczach współczesnych był sukcesem Zygmunta I Starego i triumfem dyplomacji nad wieloletnim konfliktem. W szerszej perspektywie stał się jednak także wydarzeniem o skutkach znacznie bardziej złożonych.

To właśnie z tego aktu narodził się nowy porządek, który na pewien czas ustabilizował północne granice państwa polskiego. Dawny przeciwnik został podporządkowany, a król Polski zyskał prestiż w oczach Europy. Jednocześnie jednak w Prusach umocniła się dynastia Hohenzollernów. Z biegiem czasu ich znaczenie rosło, a losy Prus potoczyły się w kierunku, którego w roku 1525 nie dało się jeszcze w pełni przewidzieć. Dlatego Hołd Pruski bywa dziś odczytywany dwojako: jako wielki sukces polityczny swojej epoki i jako moment, który pośrednio zapowiadał przyszłe wyzwania dla Rzeczypospolitej.

Pamięć o tym wydarzeniu także się zmieniała. W XVI wieku najważniejszym świadectwem był sam traktat i akt prawny. W XIX wieku Hołd Pruski stał się częścią narodowej wyobraźni historycznej, między innymi dzięki malarstwu Jana Matejki, które nadało temu epizodowi rangę symbolu polskiej potęgi i historycznej ciągłości. W XXI wieku do dawnych form pamięci dołączają nowe środki przekazu: multimedia, rekonstrukcje cyfrowe, technologie AR i VR. Historia przestaje być tylko oglądana. Coraz częściej można jej doświadczyć.

I właśnie w tym tkwi sens dzisiejszej wystawy. Po pięciuset latach Hołd Pruski nadal pozostaje żywym tematem, nie tylko dlatego, że przypomina o dawnej chwale, lecz także dlatego, że uczy, jak skomplikowane bywają skutki decyzji politycznych. To opowieść o wojnie i pokoju, o ambicji i kompromisie, o pamięci i interpretacji. A przede wszystkim o tym, że historia nie kończy się w chwili wydarzenia. Trwa dalej, za każdym razem, gdy próbujemy ją zrozumieć.